

Innhold

Forord	9
<i>Kapittel 1</i>	
Grunnleggende matematikk i de tidlige barneårene	11
Matematikk overalt – og ingen steder?.....	13
Matematikklæringens kompleksitet.....	17
Matematikkferdigheter.....	18
Numeriske evner.....	22
Spatiale evner.....	26
Språklige evner.....	29
Å bli matematisk kompetent.....	33
Å «eie» sin egen læringsprosess.....	35
Hvilken rolle spiller barnehagen for barns livslange matematikklæring?	38
<i>Kapittel 2</i>	
Lek og matematikklæring	41
Matematisk lek.....	44
Regelleker.....	45
Skapende lek.....	46
Spill.....	50
Digitale verktøy.....	52
<i>Kapittel 3</i>	
Undervisning på barnehagens premisser	55
Hva innebærer det å undervise i matematikk?.....	59
Å presentere matematiske ideer.....	60
Å svare på barns spørsmål.....	61

INNHOOLD

Å velge synliggjørende eksempler	61
Å tolke betydningen av matematiske representasjoner	62
Å se forbindelser mellom representasjoner	64
Å se kontinuiteten i læringen	65
Å involvere foreldre	65
Å tilpasse aktiviteter til hvert enkelt barn	66
Å tolke hvilke ideer som kan utvikles	67
Å velge ut og utvikle hensiktsmessige forklaringsmodeller	68
Å bruke matematiske begreper	68
Å stille utfordrende matematiske spørsmål	69
Å bruke konkretiseringsmateriell	70
Lærernes tilnæringsmåter og holdninger til matematikk	71
Modenhet og matematikkundervisning	73
Begavelse og anlegg for matematikk	74
Tall og former - forenklede eller for kompliserte	75
Matematikk, språk og litterasitet - hva er viktigst?	77
Organiserende, observerende eller deltakende lærere?	78
Integrert eller selvstendig matematikkundervisning	79
Evaluering av barns læring	80
Fra konkrete objekter til abstrakt matematikk	81
Digitale verktøy for undervisning og læring i matematikk	82
Refleksjon for profesjonsutvikling	83
 <i>Kapittel 4</i>	
Matematikk i læreplaner	87
Nordiske trender	87
Læreplanen for den svenske førskolen og rammeplanen for den norske barnehagen	90
Å utvikle forståelsen for rom, form, posisjon og retning	91
Grunnleggende egenskaper hos mengder, antall, rekkefølger og tallbegreper	92
Forståelse for måling, tid og forandring	93
Å bruke matematikk for å undersøke og teste ut ulike problemstillinger	94
Matematiske begreper og sammenhenger mellom begreper ..	95
Evne til å føre og følge resonnerer	97
Problematiserende virksomhet	99

Kapittel 5

Materialenes muligheter og begrensninger	108
Nedslag i et målorientert pedagogisk arbeid	112
En kloss - i en kopp - i en skål.....	112
Allsidige knapper	113
Dyrefamilier.....	115
Bake kake søte.....	117
Klosser i høyden og bredden	120
Læreren og konkretiseringsmateriell	121
Åpne spørsmål	123
Ledende spørsmål	125
Synlige kontraster.....	129

Kapittel 6

Matematikkprat i barnehagen	131
Nødvendigheten av å kommunisere matematikk.....	131
Begrepsdannelse og bruk av begreper	132
Delaktighet og meningsfylt begrepsdannelse	134
Å skille ting fra hverandre og generalisering	138
Differensiering og syntetisering	141
Hva snakker man om i barnehagen - og hva snakker man <i>ikke</i> om?	146
Synlig og usynlig matematikk i barnehagen.....	147
Målrettet læring - den pedagogiske utfordringen	150
Å uttrykke matematikk i ord og handling.....	153
Å se muligheter til å utforske matematikk.....	154
Fra tanke til handling	156
Nyanser i det muntlige matematiske språket.....	158
Med barnets initiativ som utgangspunkt	159

Kapittel 7

Den første matematikken	163
Litteratur	165